

ПРОСТІР

І ВМЕБЛЮВАННЯ

орієнтири для створення фізичного
середовища в дошкільній групі
за ECERS-3 – міжнародною методикою
оцінювання якості освітнього процесу
в закладах дошкільньої освіти

**Освітнє середовище
має належати дітям**

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

УІРО

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ
РОЗВИТКУ ОСВІТИ

unicef

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ФОНД
«КРОК ЗА КРОКОМ»

Представляємо серію брошур, які розкривають ключові підходи до організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти на основі міжнародної методики оцінювання якості освітнього процесу ECERS-3.

Зміст брошур розрахований на батьків та педагогів, органічно поєднує вимоги до облаштування освітнього простору і практичні поради на кожен день для активного, безпечного і всебічного розвитку дитини.

ECERS-3 представлено у форматі шкали, яка містить:

6 підшкал

1. Простір і вмеблювання
2. Повсякденні практики особистого догляду
3. Мовлення та грамотність
4. Види навчально-пізнавальної діяльності
5. Взаємодія
6. Структурування програми

35

параметрів

468

індикаторів

Фокусування на трьох вимірах:

середовище:

- розташування меблів
- наповнення осередків діяльності за інтересами
- безпека

взаємодія між учасниками освітнього процесу:

- між дітьми
- дітей з вихователями
- підтримка вільної гри

організація діяльності дітей:

- тривалість та ротація занять
- організація різних видів діяльності
- правила та дисципліна

Брошура «Простір і вмеблювання» представляє параметри та поради для створення якісного фізичного середовища, що забезпечує участь кожної дитини, підтримує інтерес до пізнання нового, вибір видів діяльності й матеріалів, безпеку, можливість всебічно розвиватися.

У брошурі подаються приклади організації дієвого, безпечного, емоційно позитивного середовища, універсального для всіх дітей і дорослих, у тому числі з інвалідністю.

Середовище, яке спонукає **до гри, взаємодії, досліджень, спілкування, дарує радість дитинства.**

Ці приклади є **орієнтирами** для батьків та засвідчують високу якість освітнього середовища для розвитку дітей дошкільного віку.

Параметри:

- внутрішній простір
- умеблювання для догляду, гри і навчання
- облаштування групового простору для гри і навчання
- місця для усамітнення
- візуальне оформлення простору, пов'язане з дітьми
- простір для розвитку великої моторики
- обладнання для розвитку великої моторики

ВНУТРІШНІЙ ПРОСТІР

Основні орієнтири. Як це виглядає на практиці?

- Меблі залишають достатньо простору для різних видів діяльності, вільного переміщення дітей і дорослих, організації споживання їжі, проведення повсякденних практик особистого догляду, ігор, групових занять, максимально зручного користування матеріалами, не захаращують приміщення і дають дітям змогу безперешкодно дістатися до потрібних матеріалів.
- Дорослі контролюють природне освітлення відповідно до потреб дітей та провітрюють приміщення.
- Двері та вікна, які відчиняються, обладнані захисними механізмами (сітки, замки тощо).
- Простір доступний (універсальний дизайн) для дітей і дорослих з особливими потребами, аби вони могли безперешкодно дістатися приміщення групи, вбиралень, ігрових майданчиків.
- Приміщення обладнані пандусами, поруччями, великою і зручною дверною ручкою, кнопкою дистанційного відчинення вхідних дверей, ширина дверей не вужча за 90 см.

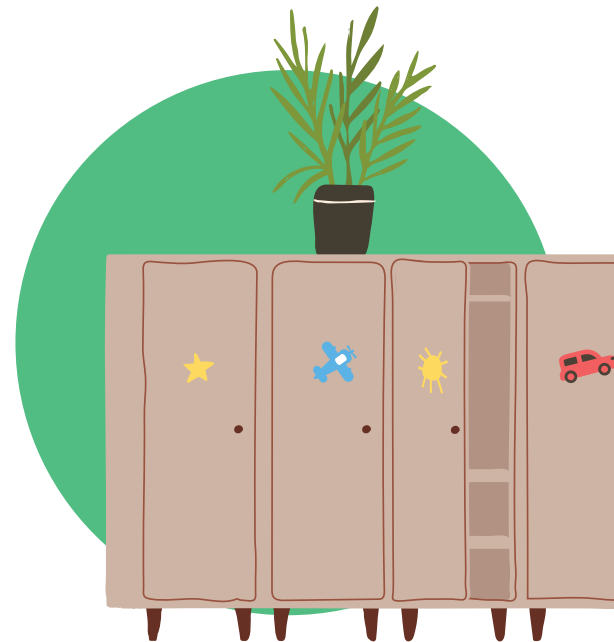
Дорослі: вихователі, фахівці, помічник вихователя, запрошені батьки, які знаходяться разом з дітьми в групі або на відкритому повітрі

УМЕБЛЮВАННЯ ДЛЯ ДОГЛЯДУ, ГРИ І НАВЧАННЯ

Основні орієнтири. Як це виглядає на практиці?

- Кількість меблів достатня для одночасного максимально комфортного користування всіма дітьми, зручні та відповідають віку дітей.
- Кожна дитина має індивідуальну шафу для зберігання особистих речей.
- Кількість ліжок, матраців, ковдр, подушок і комплектів білизни відповідає кількості дітей.
- Для відпочинку і спілкування в групі є напів-м'які (крісла, дивани, пуфи) і/або м'які безкаркасні вироби (крісла-мішки, подушки, килими та мати для сидіння та лежання на підлозі тощо).
- Меблі не скупчені в одному місці.
- Дорослі контролюють відповідність меблів зросту дітей.
- Діти з особливими освітніми потребами забезпечені адаптованими меблями.

ОБЛАШТУВАННЯ ГРУПОВОГО ПРОСТОРУ ДЛЯ ГРИ І НАВЧАННЯ

Основні орієнтири. Як це виглядає на практиці?

Організація простору передбачає окремі ігрові осередки, які умовно поділено на «тихі» та «гамірні».

- «Тихі» та «гамірні» осередки відділено один від одного за допомогою меблів і віддаленості в просторі.
- Є широкі проходи між осередками діяльності, тому діти і дорослі можуть вільно пересуватися, не заважаючи іншим.
- Діти постійно перебувають в полі зору дорослих.
- Ігровий простір доступний для дітей з особливими освітніми потребами.

Облаштування осередків діяльності відповідає їх призначенню та інтересам дітей.

- Матеріали організовані за категоріями та доступні для кожної дитини.
- Ігровий простір обладнаний спеціальним умеблюванням: мольберти, ємкості для гри з піском та водою, дитячі кухні, місця для знайомства з книжками.

Доступний простір – безпечний, гнучкий в організації, з достатньою кількістю місця для відповідного виду гри і кількості дітей, які хочуть брати в ній участь.

МІСЦЯ ДЛЯ УСАМІТНЕННЯ

Основні орієнтири. Як це виглядає на практиці?

У кожній груповій кімнаті є місце для усамітнення.

- Місце усамітнення доступне й облаштоване для уникання спілкування з іншими дітьми чи дорослими.
- Місце усамітнення сприяє тому, що дітей, які в ньому перебувають, ніхто не чіпає.

Дорослі й однолітки взаємодіють із дітьми, які граються на самоті чи з другом/подругою.

- Позитивно взаємодіють з дітьми, які перебувають у місці усамітнення, пропонують принести потрібні матеріали чи іграшки.
- Пропонують ідеї для обговорення дітьми, які грають на самоті чи з другом/подругою.
- Діти не перешкоджають усамітненню однолітків, вихователі слідкують за цим.

ВІЗУАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ ПРОСТОРУ, ПОВ'ЯЗАНЕ З ДІТЬМИ

Основні орієнтири. Як це виглядає на практиці?

У візуальному оформленні приміщення надається **перевага творчості дітей** – створюються можливості для виставок дитячих робіт, спільних проєктів, 3-Д моделей, фотографій з екскурсій, виділяються місця для малювання на стінах, дітям надається можливість самостійно оформлювати окремі простори.

- Середовище оновлюється та відображає поточні інтереси дітей.
- Світлини дітей та їхніх родин, малюнки розміщуються на рівні очей дітей.
- Використовується візуальне оформлення для заохочення дітей до спілкування.

Осередок діяльності за інтересами – частина простору для забезпечення різних форм роботи/гри/експериментування/творчості.

ПРОСТІР ДЛЯ РОЗВИТКУ ВЕЛИКОЇ МОТОРИКИ

Основні орієнтири. Як це виглядає на практиці?

Внутрішній і зовнішній простори закладу дошкільної освіти **не містять жодних небезпечних предметів**, які можуть зашкодити здоров'ю дитини.

- Територія закладу дошкільної освіти огорожена.
- Діти не переходять дорогу, щоб дістатися до ігрового майданчику.
- На майданчику діти можуть вільно бігати, стрибати, грати в активні ігри, кататися на велосипеді.
- Ігровий майданчик безпечний і доступний для всіх дітей (огорожений, обладнаний захисними подушками під лазанкою, дітям не потрібно долати сходи).

ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ВЕЛИКОЇ МОТОРИКИ

Основні орієнтири. Як це виглядає на практиці?

Велика кількість різного стаціонарного і переносного обладнання сприяє тому, що діти не стоять у черзі, аби ним скористатися (лазанки, поле для гри з м'ячем, дитячі триколісні велосипеди, великі м'ячі та інше).

- Обладнання не має пошкоджень.
- Обладнання відповідає віку, потребам та інтересам дітей.
- Обладнання заохочує дітей вдосконалювати свої вміння штовхати/тягнути, висіти на руках, стрибати на двох ногах, стрибати на одній нозі, користуватися скакалкою та/чи гімнастичним обручем, котити предмети в заданому напрямку, метати, ловити, кидати, підкидати вгору тощо.
- Під час перебування на ігровому майданчику діти вільно користуються обладнанням.
- Для дітей, які мають особливі фізичні потреби, зроблено необхідні адаптації або їм надано спеціальне обладнання.

У наступних брошурах Ви знайдете детальну інформацію про інші підшкали ECERS-3 та поради для підвищення якості дошкільної освіти. Скористайтеся QR-кодами для того, щоб переглянути брошури.

Повсякденні
практики
особистого
догляду

Мовлення та
грамотність

Види навчально-
пізнавальної
діяльності

Взаємодія

Структурування
програми

ECERS-3: чому, як,
навіщо

ПРОСТІР

І ВМЕБЛЮВАННЯ

орієнтири для створення фізичного середовища в дошкільній групі за ECERS-3 – міжнародною методикою оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти

ECERS-3 — це надійна міжнародна методика, якій довіряють у понад 30 країнах світу

Упорядковано за матеріалами: Environment Rating Scales Institute <https://www.ersi.info/index.html>

Розроблено у межах проєкту «Створення дружнього до дитини та інклюзивного середовища в закладі освіти» за підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ). Думки, висловлені в публікації, не обов'язково відображають політики та погляди ЮНІСЕФ.